

Zpráva o hodnocení Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice

AK vlády ČR rozhodla na svém zasedání ve dnech 15. a 16. 6. 2004, že bude v souladu s par. 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 S., o vysokých školách provedeno hodnocení Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice (dále FES). K tomuto účelu AK jmenovala účelovou pracovní skupinu ve složení prof. Ing. Milan Sojka, CSc. (předseda), prof. JUDr. Dušan Hendrych, CSc. a prof. Ing. Jaromír Veber, CSc. Vedení FES bylo vyzváno, aby zpracovalo pro toto hodnocení písemné podklady (dotazník), které byly předány účelové pracovní skupině k prostudování. Účelová pracovní skupina dále vycházela z Výroční zprávy FES za rok 2003 a dalších materiálů včetně Zprávy o hodnocení ekonomických fakult schválené AK ČR v roce 1999. V pátek 19. 11. se uskutečnila návštěva účelové pracovní skupiny na FES. Při této návštěvě skupina jednala s vedením FES, vedoucími kateder, pedagogy a studenty. Cílem těchto jednání bylo objektivní posouzení kvality pedagogické, vědeckovýzkumné a publikační činnosti FES a dalších jejích aktivit.

Fakulta ekonomicko-správní je jednou ze čtyř fakult Univerzity Pardubice. Byla zřízena v roce 1991 a v současné době má za sebou již třináct let existence. V České republice se řadí mezi středně velké fakulty a studuje na ni téměř 1900 studentů. FES v současnosti uskutečňuje 5 bakalářských, 3 magisterské (z toho 2 navazující magisterské) a 2 doktorské studijní programy (z toho jeden ve spolupráci s EF TU Liberec a FIM UHK) ve studijních programech „hospodářská politika a správa“ a „systémové inženýrství a informatika“. S přechodem na strukturované studium již do pětiletého magisterského oboru „Informatika ve veřejné správě“ nebyli počínaje akademickým rokem 2004-2005 přijímáni studenti do prvního ročníku.

Během své existence prošla FES významnými proměnami a dnes je relativně stabilizovanou vysokoškolskou institucí. Ještě v roce 1999 ve Zprávě o hodnocení ekonomických fakult shledala AK na FES řadu problémů. V této souvislosti přijala AK v červnu 1999 následující hodnocení:

„FES patří mezi nově zřízenými ekonomickými fakultami zatím k těm, které mají problémy v pedagogické i vědeckovýzkumné práci. Fakulta má nedostatek profesorů a docentů i v profilujících předmětech studijního oboru. Až dosud se soustředila zejména na rozvoj pedagogické práce. Struktura ekonomicko-správního oboru není dostatečně promyšlená, je třeba posílit její teoretický základ a zvážit doplnění, aby byla kompatibilní s výukou obdobných studijních programů v mezinárodním srovnání. Výsledky vědeckovýzkumné práce na fakultě jsou zatím poměrně omezené. To platí jak o řešení vědeckovýzkumných úkolů, tak o publikační činnosti (převážně se jedná o publikace, které nebyly recenzovány)“ (viz Zpráva o hodnocení ekonomických fakult z roku 1999).

V současnosti lze konstatovat, že FES převážnou většinu výše uvedených problémů dokázala za uplynulé pětileté období vyřešit a na odstraňování přetrvávajících nedostatků ve své činnosti systematicky pracuje. O míře úspěšnosti řešení těchto problémů vypovídá následující hodnocení hlavních oblastí činnosti FES.

Účelová pracovní skupina se ve svém hodnocení zaměřila zejména na posouzení kvality výuky, personálního zabezpečení a vědeckovýzkumné a publikační činnosti i dalších souvisejících aktivit FES. Při svém hodnocení porovnávala současný stav s hodnocením uvedeným ve Zprávě o hodnocení ekonomických fakult z roku 1999.

Zpráva účelové pracovní skupiny se ve svém hodnocení zaměřila na ty aspekty činnosti FES, které jsou hlavní náplní její činnosti jako univerzitní VŠ, nebo s touto činností bezprostředně souvisí. Na základě *Podkladů k hodnocení činnosti a kvality akreditovaných činností* předložené FES a jednání s vedením školy, jejími pracovníky a studenty usilovala účelová PS o vyvážené posouzení toho, nakolik se FES daří cíle, jež si sama v těchto oblastech stanovila, naplňovat. Ve všech sledovaných oblastech se účelová PS snažila objektivně posoudit „silné“ a „slabé“ stránky jejího fungování.

1. Cíle a poslání FES a strategie jejího rozvoje

V souladu se svým statutem si FES klade cíle rozvíjet vzdělávací a vědecko-výzkumnou a publikační činnost a další aktivity se zaměřením na problematiku veřejné správy, regionálního rozvoje a managementu. Ve svém *Dlouhodobém záměru vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti FES UPa do roku 2008* si klade v oblasti pedagogické cíle více diverzifikovat studijní obory, tak aby jejich struktura více odpovídala zájmům uchazečů a požadavkům trhu práce. V této souvislosti chce fakulta předložit žádost o akreditaci bakalářského studijního programu „ekonomika a management“. Usiluje o rozvoj systematického celoživotního vzdělávání v oblasti veřejné správy a v této souvislosti iniciovala vznik obecně prospěšné společnosti Institut rozvoje evropských regionů.

V oblasti vědecko-výzkumné činnosti si klade významné cíle v oblasti zkvalitňování vědecko-výzkumné a publikační činnosti, do níž chce zapojovat zejména mladé perspektivní pracovníky a studenty doktorského studia a podporovat sepětí pedagogické a vědecko-výzkumné práce. V oblasti rozvoje lidských zdrojů si FES klade za cíl zlepšování věkové struktury při udržení kvalifikační struktury akademických pracovníků. Jejím dlouhodobým záměrem je získání práv habilitačního a jmenovacího řízení v příslušných ekonomických oborech pěstovaných na FES. FES úspěšně rozvíjí spolupráci s českými vysokými školami i se zahraničními vysokoškolskými institucemi.

Cíle FES jsou jasně formulovány a rozvinuty do podoby střednědobých i strategických záměrů.

Záměr rozšiřovat spektrum nabízených studijních programů s příliš heterogenní strukturou by mohl vést k rostoucímu zatěžování personálních i materiálních zdrojů školy.

Struktura a řízení školy

FES má odpovídající řídicí strukturu s děkanem a třemi proděkankami a dvoukomorový, dvanáctičlenný akademický senát s třetinovým zastoupením studentů. Fakulta se člení na pět ústavů (čtyři ústavy): Ústav ekonomie, Ústav ekonomiky a managementu, Ústav matematiky, Ústav systémového inženýrství a informatiky a Ústav veřejné správy a práva a dále má příslušná technicko-organizační oddělení.

2. Profil absolventa

Profily absolventa jsou relativně dobře specifikovány s konkrétní představou o možném uplatnění absolventů. Předmětová struktura je adekvátně strukturovaná a vytváří předpoklady pro dosažení požadovaného profilu absolventa.

Slabé stránky:

Studenti jsou nedostatečně motivováni ke studiu jazyků, což se může v budoucnu projevit negativně v jejich konkurenceschopnosti na trhu práce. Na fakultě se studuje povinně jeden jazyk po dva semestry, bylo by žádoucí přejít k povinné výuce dvou světových jazyků, popř. zvážit i možnost prodloužení povinné výuky jednoho světového jazyka, např. s odborným zaměřením (na výpočetní techniku, veřejnou správu apod.).

3. Studijní plány a osnovy výuky, organizace studia

Předmětem posuzování účelové PS byly studijní plány, osnovy výuky a organizace studia. FES uskutečňuje výuku v prezenční i kombinované formě. Ve studijních plánech bakalářského i magisterského studia nejsou dostatečně promyšlené návaznosti jednotlivých předmětů z oblasti právních disciplin. To platí např. o výuce hmotného a procesního správního práva nebo o vhodnějším uspořádání výuky české veřejné správy.

V současné době má FES přes 1861 studentů zapsaných do všech ročníků bakalářských, magisterských a doktorských programů. Každoročně absoluuje fakultu přes 200 bakalářů (2002/2003 celkem 246), více než 100 absolventů magisterského studia (107 v akademickém roce 2002/2003). Doktorské studium dosud absolvovali 2 studenti. Přiměřený je i vývoj „propadovosti“; v roce 2003/2004 neuspělo 90 bakalářů, 34 magistrů a 1 student doktorského studia.

Hodnocení studia na FES studenty

Účelová PS měla možnost hovořit se studenty prvního ročníku bakalářského oboru „veřejná ekonomika a správa“ a třetího ročníku magisterského studia oboru „informatika ve veřejné správě“.

Studenti hodnotili studium na fakultě i materiální podmínky, jež pro ně vytváří, převážně pozitivně. Kladně hodnotili i komunikaci s vedením a pedagogy fakulty, chválili komunikaci se studijním poradcem. Měli však velmi vágní představy o činnosti studentské komory AS a postrádali komunikaci se studentskými zástupci v AS. Studenti se kriticky vyjadřovali k tomu, že výuka jazyků je povinná pouze jeden rok. Kritizovali dosud neefektivní systém zapisování do předmětů a ke zkouškám

Studenti třetího ročníku oboru „informatika ve veřejné správě“ měli připomínky ke struktuře svého oboru. Podle jejich názoru informatických předmětů postupně ubývá a ve vyšších ročnících převažují ekonomické předměty. U informatických předmětů je navíc podle nich neúměrně potlačena aplikační rovina.

Studenti prvního ročníku měli velmi vágní představu o budoucím uplatnění.

4. Personální zabezpečení

S postupným rozšiřováním struktury nabízených oborů a získáním akreditace navazujícího magisterského studijního programu a doktorských programů se zvyšuje potřeba interních pedagogických pracovníků zajišťujících profilové předměty jednotlivých oborů. FES má v současné době celkem 62 pedagogů v hlavním pracovním poměru, z nichž 5 je profesorů a 17 docentů. Vedle toho na FES působí ještě 17 pedagogů ve vedlejším pracovním poměru (z toho 2 profesori a 5 docentů).

Výsledkem je poměr 30,0 studentů na pedagoga v hlavním pracovním poměru a 80,9 studenta na profesora a docenta v hlavním pracovním poměru.

Od hodnocení v roce 1999 nastaly v personálním zabezpečení pozitivní změny. Zvýšil se počet profesorů a docentů o 6, i když vzhledem k nárůstu počtu posluchačů se počet studentů na jednoho profesora a docenta zvýšil z původních 63,5 na 80,9 studenta na profesora a docenta. Řada akademických pracovníků dokončila studium doktorského studia. Za převážně úspěšnou lze považovat strategii FES zvyšovat kvalitu pedagogického sboru zejména zvyšováním kvalifikace vlastních akademických pracovníků. Důležitou úlohu v tomto směru plní propracovaný systém hodnocení výkonnosti akademických pracovníků. I když na fakultě dosud působí někteří akademičtí pracovníci, kteří se habilitovali ve velmi odlišných oborech, než v jakých na FES působí v rámci pedagogické a vědeckovýzkumné práce, postupně se vedení fakulty tento nesoulad daří překonávat.

Ke zlepšení došlo i v personální politice Ústavu veřejné správy a práva, zejména co se stability akademických pracovníků týče, kvalifikační struktura učitelů se však nezlepšila. Rovněž publikační činnost je nedostatečná a v samotném pedagogickém procesu výuky veřejné správy a práva chybí základní studijní literatura.

5. Vědecko-výzkumná a publikační činnost

V porovnání s hodnocením v roce 1999, které konstatovalo, že „výsledky vědeckovýzkumné práce na fakultě jsou zatím poměrně omezené. To platí jak o řešení vědecko výzkumných úkolů, tak o publikační činnosti (převážně se jedná o publikace, které nebyly recenzovány)“, nastal pozitivní posun i v této oblasti. Fakulta je schopna úspěšně získávat grantové úkoly na národní i mezinárodní úrovni. Dnes se na FES řeší 2 grantové úkoly GAČR a sedm (pět) dalších bylo podáno, FES podala se spoluřešiteli 15 zahraničních grantů. Za velký úspěch lze považovat přijetí grantu v rámci 6. RP EU DYNAMO ESPON, jehož se FES účastní s Univerzitami v Benátkách, Kodani, Jensuu, Rotterdamu, Lovani aj. Zvyšuje se i počet úspěšně řešených úkolů FRVŠ, rezortního výzkumu a interních grantových úkolů Univerzity Pardubice. FES pořádá i interní grantovou soutěž.

Zlepšila se rovněž publikační činnost, byť je až dosud značně nerovnoměrně na FES rozložená. Existují významné rozdíly v kvalitě i kvantitě publikační činnosti mezi jednotlivými ústavy i profesory a docenty. Průměr FES kvalitou publikací výrazně převyšují Ústav systémového inženýrství a informatiky a Ústav matematiky, kde jsou publikace ve vědeckých časopisech s „impact“ faktorem. U ostatních ústavů zcela převažují publikace ve sbornících z konferencí a v odborných časopisech bez „impact“ faktoru. To platí i pro

některé profesory a docenty, z nichž někteří za posledních pět let publikovali pouze ve sbornících z konferencí. Potěšujícím zjištěním je růst publikační aktivity odborných asistentů, kteří již absolvovali nebo dosud studují doktorské studium.

6. Materiální zázemí podporující studijní a pedagogický proces

I když budova, v níž je fakulta umístěna nevytváří zdaleka ideální prostředí pro pedagogickou činnost, snaží se vedení FES ve spolupráci s vedením Univerzity Pardubice o zkvalitňování materiálního zázemí studijního a pedagogického procesu. Postupně se zkvalitňuje počítačové vybavení, přístup k internetu, který již je zajištěn i na studentských kolejích.

Vcelku dobře funguje i knihovna UPa. V knihovní radě je FES zastoupena proděkanou pro vnitřní záležitosti a rozvoj a požadavky si zadávají jednotlivé ústavy. Velmi přínosné je i využívání meziknihovní výpůjční služby a elektronických služeb. Část studentů, s nimiž účelová PS jednala, však upozorňovali na to, že některé předměty nejsou dostatečně zajištěny studijní literaturou.

7. Systém zajišťování a zvyšování kvality vzdělávacího procesu

FES ve svých *Podkladech k hodnocení činnosti a kvality akreditovaných činností* podrobně charakterizovala systém vnitřního hodnocení. Z jednání s představiteli FES, jejími pracovníky i se studenty vyplynulo, že kvalitou pedagogické i tvůrčí a odborné činnosti se zabývají pravidelně vedoucí orgány FES i vedoucí ústavů. Na hodnocení se podílejí akademičtí pracovníci i studenti a role jednotlivých skupin hodnotitelů je jasně definována. Velmi pozitivní úlohu v tomto ohledu plní hodnocení výkonnosti akademických pracovníků, u nichž je jasně definovaná vazba na odměňování (viz Směrnice č. 4/2003 pro hodnocení výkonnosti AP a Přehled plánu kvalifikačního růstu AP FES a Metodika hodnocení kvality a efektivnosti pedagogického procesu na FES UPa).

Studenti jsou zastoupeni v akademickém senátu a na škole je zaveden i systém zpětné vazby. Studenti se vyslovují ke kvalitě studia na základě Dotazníku k hodnocení studia posluchači. Tento průzkum však je založen na výběru ročníků a oborů, dosud není kontinuální a nezahrnuje každý semestr všechny posluchače. Kladem je i hodnocení distančních opor pro kombinovanou formu studia.

Závěrem lze konstatovat, že systém zajišťování kvality výuky umožňuje řešit existující problémy a napravovat zjištěné nedostatky, vytváří rovněž spolehlivý základ pro systematické zajišťování kvality pedagogické i tvůrčí a odborné činnosti na škole.

8. Závěry a doporučení

Na základě prostudování předložených Podkladů k hodnocení činnosti a kvality akreditovaných činností, jednání ÚPS s vedením školy, jejími pracovníky i studenty dospěla AK k závěru, že FES UPa prošla od hodnocení v roce 1999 pozitivním vývojem a ve většině hodnocených oblastí dokázala během uplynulého pětiletého období napravit zjištěné nedostatky. Toto konstatování s týká pedagogické i vědecké-výzkumné

činnosti. K pozitivnímu vývoji došlo i v oblasti personálního zajištění, i když v této oblasti existují na fakultě i nadále určité problémy. FES tedy plní na adekvátní úrovni cíle, které se stanovila a plní i podmínky spojené s akreditací oborů, které jsou na fakultě pěstovány.

Při celkovém hodnocení silných a slabých stránek činnosti FES dospěla AK k následujícím **doporučením vedení FES:**

1. Pokračovat ve zkvalitňování pedagogického sboru fakulty s ohledem na strategické cíle, které si v oblasti rozvoje pedagogických činností FES klade i s ohledem na příliš vysoký počet studentů na profesora a docenta a s ohledem na potřebu postupně nahrazovat profesory a docenty, kteří budou odcházet na odpočinek mladými perspektivními pracovníky s pedagogickými hodnotami. Zvláštní pozornost si v tomto ohledu vyžaduje situace na Ústavu veřejné správy a práva.
2. Usilovat o další zkvalitnění a rovnoměrnější rozložení vědecko-výzkumné a publikační činnosti na fakultě (zvýšit podíl publikací v časopisech s „impact“ faktorem a monografií).
3. Vytvořit pobídkový systém, který by vedl studenty ke studiu alespoň dvou cizích jazyků, v nichž by byli schopni komunikovat ústně i písemně.
4. Systém zajišťování kvality doplnit o externí posuzování kvality vyučovaných předmětů a v systému zpětné vazby přejít k praxi, kdy se všichni studenti mohou každý semestr vyjadřovat ke kvalitě všech studijních předmětů.
5. Studijní plány v bakalářském i magisterském studiu by bylo v budoucnu třeba vypracovávat s ohledem na lepší logickou návaznost jednotlivých předmětů z oblasti právních disciplin.

V Praze dne 1. 12. 2004

